

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม” เป็นสิ่งที่น่าสนใจ เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ในโลกต่างก็มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นของตนเองด้วยกันทั้งนั้น เอกลักษณ์นี้สามารถปรากฏอยู่ในรูปของศิลปวัตถุ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือการปกครอง ก็ได้ (ประทีป สยามชัย, 2526) ไม่ว่าเอกลักษณ์นั้นจะปรากฏอยู่ในรูปแบบใดก็ตามก็ยังน่าศึกษาและน่าสนใจ

ตามคำจำกัดความทางวิชาการที่นิยมใช้ว่า “เอกลักษณ์” หมายถึง ลักษณะที่มีเหมือนกันหรือมีส่วนร่วมกัน ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “identity” (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525) ถ้าถือใช้ตรงกันตามความหมายนี้ วัฒนธรรมในแต่ละวัฒนธรรมย่อมมีลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของตนเองด้วยกันทั้งสิ้น ดังในงานวิจัยของบิวแคนันและแคนทริล (Buchanan and Cantril, 1953) พบว่า คนอเมริกันมองคนอังกฤษมีลักษณะหยิ่ง ฉลาด มองคนเยอรมันมีลักษณะก้าวร้าว ฉลาด มองคนอิตาลีมีลักษณะฉลาด เน้นในทางปฏิบัติ จึงเป็นที่สังเกตและยอมรับกันได้ว่าในทุกวัฒนธรรมมีลักษณะเด่นและเฉพาะที่เราวมเรียกว่า เอกลักษณ์ ด้วยกันทั้งสิ้น

เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์ (2527) ได้ให้ความหมายของคำว่า “เอกลักษณ์” ไว้ว่า คำว่าเอกลักษณ์เป็นคำรวมของคำสองคำ คือคำว่า เอก ซึ่งแปลว่า หนึ่ง และลักษณะคือ ลักษณะ ฉะนั้นคำว่า เอกลักษณ์ จึงแปลว่า ลักษณะที่เป็นหนึ่ง สิ่งที่มีลักษณะที่เป็นหนึ่ง สิ่งที่มีลักษณะที่เป็นหนึ่งเมื่อรวมกันหลาย ๆ สิ่ง หรือ หลาย ๆ บุคคล จนเป็น “น้ำหนึ่งใจเดียวกัน” นั่นก็คือ ทุกคนมีใจร่วมกัน มีจุดรวมในสิ่งเดียวกัน อันก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมขึ้นได้

นอกจากนี้ โครีน คอสมิสกี (Corinne Kosmitzki, 1996) ได้ให้ความหมายของ “เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม” ไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า หมายถึง คุณสมบัติที่เกี่ยวกับทางจิต

ของแต่ละบุคคลในกลุ่มวัฒนธรรมปัทสถานใดปัทสถานหนึ่ง ที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนในด้านภูมิประเทศ ประวัติศาสตร์ และภาษา

และด้วยเหตุที่โลกทุกวันนี้ มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมกันอยู่เสมอ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ด้วยวิธีการติดต่อสื่อสารข้ามวัฒนธรรมกันโดยวิธีการต่างๆ ตลอดจนการย้ายถิ่นใหม่ไปสู่สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมอื่นที่ไม่ใช่วัฒนธรรมปัทสถานของตนเอง (non cultural norm) ในระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่นการไปศึกษาต่อในต่างประเทศ การทำธุรกิจข้ามประเทศ การลี้ภัยทางการเมือง ฯลฯ จะทำให้เอกลักษณ์ของตนเองเกิดการเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่

ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาเรื่องการยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมให้เห็นอย่างโดดเด่นและชัดเจนขึ้นได้ว่า เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองที่ปรากฏอยู่ในกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเองนั้น เป็นเอกลักษณ์ทางสังคมของตนเอง (social identity) หรือ เป็นเอกลักษณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรม (culture-learning) ซึ่งเอกลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏนั้น ล้วนเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมทั้งสิ้น (Cultural contact)

ในงานวิจัยนี้จะพิจารณาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ที่เน้นในกลุ่มของสัญชาติ (national group) มากกว่าการพิจารณาในกลุ่มวัฒนธรรมย่อยหรือวัฒนธรรมรอง (subcultural group) โดยการพิจารณาลักษณะที่สำคัญ 3 ด้าน คือภาพพจน์ในการรับรู้ตนเอง (stereotype self-perception) , การประเมินกลุ่มวัฒนธรรม (evaluation of cultural groups), และการรับรู้ถึงความคล้ายคลึงกันระหว่างสองกลุ่มวัฒนธรรม (perceived similarity between the two groups) โดยการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในวัฒนธรรมปัทสถานของตนเอง (cultural norm) กับกลุ่มบุคคลที่ย้ายไปอยู่ในประเทศที่ไม่ใช่วัฒนธรรมปัทสถานของตนเอง (non cultural norm)

จากเหตุผลดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเรื่องการยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม ว่าเอกลักษณ์ที่ปรากฏอยู่หลังจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม (cultural contact) แล้ว ยังคงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองที่เกิดจากเอกลักษณ์ทางสังคมของตนเอง

(social identity) หรือ เกิดจากการเรียนรู้วัฒนธรรม (culture-learning) เพื่อเป็นประโยชน์ในการหาวิธีมาพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง มีลักษณะที่โดดเด่น เด่นชัดยิ่งขึ้น แม้ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมปัทสสถานของตนเองก็ตาม หรือ เพื่อเป็นแนวทางในการรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองให้คงอยู่ตลอดไป หรือ เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง

ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ทฤษฎีที่ใช้ในการยืนยันเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม มีอยู่ 2 ทฤษฎีหลัก คือ

1. ทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคม (Social identity Theory)

ทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงบุคคลที่เข้าใจและรับรู้ว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น แล้วนำเอกลักษณ์ที่ได้จากกลุ่มนั้นมาปฏิบัติ

ทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคม (social identity theory) ที่ใช้ในงานวิจัยนี้ เป็นของ ไตท์เฟล (Tajfel, 1981) ที่ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคมโดยทั่วไปนั้น เป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้ตนเองของบุคคล ที่ได้มาจากการเข้าใจว่าตนเองเป็นสมาชิกของกลุ่มสังคมนั้นหรือกลุ่มนั้นแล้ว อันรวมไปถึงค่านิยมและอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่มนั้น” ซึ่งขึ้นอยู่กับกลุ่มสังคมที่เป็นตัวแทนที่เห็นได้ชัดเจนระหว่างสภาพแวดล้อมทางสังคมกับเอกลักษณ์ของบุคคล (Connie Kosmitzki, 1996)

นอกจากนี้ ยังมี ซูซานนี่ (Suzanne, 1986) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคม ไว้ว่า ทฤษฎีเอกลักษณ์ทางสังคมเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของเอกลักษณ์ที่ได้มาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยที่ ไตท์เฟล (Tajfel) เน้นในความจริงที่ว่ากลุ่มสังคมเป็นสิ่งที่ประกอบไปด้วยจุดยืนในการมีอำนาจและสถานะในการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งเขาเชื่อว่าโครงสร้างของกลุ่มมีส่วนสำคัญสำหรับรูปแบบของเอกลักษณ์ นอกจากนี้ ไตท์เฟล (Tajfel) ตามด้วย เฟสทินเจอร์ (Festinger)

ในปี 1954 มีความคิดว่า รูปแบบของเอกลักษณ์นั้น เป็นกระบวนการเปรียบเทียบสังคม โดยอาศัยการประเมินความคิดเห็น และความสามารถของบุคคล โดยการเปรียบเทียบบุคคลในสังคมนั้นในด้านความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในการปะทะสัมพันธ์ทางสังคม

2. ทฤษฎีการกลืนวัฒนธรรม (Acculturation Theory)

ทฤษฎีการกลืนวัฒนธรรม เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึง บุคคลที่สามารถเรียนรู้และปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนธรรมปัทสถานของตนเองได้ โดยการ รับเอา พฤติกรรม เจตคติ และเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัฒนธรรมปัทสถานของตนเอง มาปฏิบัติ (Corinne Kosmitzki, 1996)

อุบล เสถียรปกรณกรณ์ (2528) ได้ให้ความหมายของ การกลืนวัฒนธรรม (acculturation) ว่าหมายถึง การรับรู้เอาวัฒนธรรมของสังคมอื่นมาปฏิบัติ

นอกจากนี้ เฮร์สโกวิท (Herskovit, 1958) ได้เสนอแนะให้พิจารณาการนิยาม ความหมายของคำนี้ โดยใช้นิยามของอนุกรรมการของสภาวิจัยทางสังคมศาสตร์ อเมริกัน ซึ่งได้กำหนดความหมายของการผสมผสานวัฒนธรรมไว้ คือ “การกลืน วัฒนธรรม ครอบคลุมปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่กลุ่มปัจเจกบุคคลที่มีวัฒนธรรมต่างกันได้มีการติดต่อกันอย่างสืบเนื่อง อาจมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แบบแผน วัฒนธรรมปัทสถานเดิมของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือของทั้ง 2 กลุ่ม”

จากการติดต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ในโลกปัจจุบันไม่ว่าโดยทางตรงหรือทาง อ้อม ทำให้เกิดการหยิบยืมหรือแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันได้ ระหว่างคนที่อยู่ในต่าง สังคมกันนั้น ทำให้บางส่วนของวัฒนธรรมปัทสถานหนึ่ง (cultural norm) ไปปรากฏอยู่ในอีกวัฒนธรรมปัทสถานหนึ่งได้ แต่ปรากฏการณ์นี้จะต้องมีการผสมผสานวัฒนธรรม ระหว่างของเดิมที่มีอยู่แล้วกับของใหม่ที่นำเข้ามา

การผสมผสานนี้อาจจะมีในรูปของการมาเพิ่มเสริมสิ่งที่มีอยู่แล้ว หรือ การมา แทนที่บางสิ่งที่มีอยู่ก่อน หรือการแปลงรูปแบบ หรือ ความหมาย หรือหน้าที่ประโยชน์ ของสิ่งใหม่ มาผสมกับสิ่งที่คล้ายคลึงกันในของเก่าที่สามารถปรับใช้เข้ากันได้

ผลของการกลืนวัฒนธรรม

1. อาจเกิดความล้าหลังขึ้น เพราะเมื่อสิ่งหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปแล้ว แต่อีกสิ่งหนึ่ง ยังอยู่คงที่ หรือเปลี่ยนแปลงไม่ทัน

2 อาจเกิดความขัดแย้งทางวัฒนธรรม ซึ่งไม่ได้หมายความว่า วัฒนธรรมขัดกัน แต่เป็นเรื่องที่คนในสังคมขัดกัน โดยที่ความขัดแย้งนั้นมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรม

3 เกิดวัฒนธรรมใหม่ขึ้น โดยการรวมวัฒนธรรมปัทสถานเดิมกับวัฒนธรรมปัทสถานใหม่เข้าด้วยกัน

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง และการประสานกันทางวัฒนธรรม ผู้วิจัย ได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ น่าสนใจนำเสนอ ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1996 โครีน คอสมิซกี (Corinne Kosmitzki) ได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรื่อง “การยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม” กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ monoculturals ได้แก่ เยอรมันที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี และอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา และกลุ่มที่สองคือ biculturals ได้แก่ เยอรมันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา และอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาดังนี้ ในกลุ่ม monoculturals กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือคนเยอรมันในประเทศเยอรมนี 103 คน และคนอเมริกันในประเทศอเมริกา 100 คน สำหรับกลุ่ม biculturals กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือคนเยอรมันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา 51 คน กับ คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศเยอรมนี 37 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาทั้ง 4 กลุ่มย่อยนี้เป็นนักศึกษาและบุคคลที่ทำงานแล้ว

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในวัฒนธรรมเหล่านั้นและการประเมินลักษณะจากคำที่บอกคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คำ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอนด้วยกัน คือ

- 1) ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับอายุ เพศ อาชีพ ฯลฯ
- 2) ประเมินโดยการพรรณนาลักษณะของตนเอง
- 3) ประเมินกลุ่มคนเยอรมัน

4) ประเมินกลุ่มคนอเมริกัน

5) ประเมินสิ่งที่ชอบและปรารถนา

ทั้งกลุ่ม monoculturals และ biculturals ใช้แบบสอบถามชุดเดียวกัน แต่ใช้ภาษาเฉพาะของแต่ละประเทศ ผลที่ได้จากงานวิจัยนี้ก็คือ เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม monoculturals แล้ว ในกลุ่ม biculturals จะมองตนเองว่ามีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมปทัสถานของตนเอง (cultural norm) มากกว่ากลุ่ม monoculturals มองตนเอง ซึ่งเป็นการยืนยันเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม แต่ในทางกลับกันกลุ่ม biculturals จะมองตนเองว่ามีความคล้ายคลึงกับนอกกลุ่มมากกว่ากลุ่ม monoculturals มองตนเองหรือไม่ นั่น ไม่ได้รายงานไว้

เดอร์แชน วอง ไวเกอร์ (Durhane Wong Rineger, 1987) ได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรื่อง “การเป็นสมาชิกหลายกลุ่มและเอกลักษณ์ของตนเอง” โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่มใหญ่ คือพวก Anglophones (คนพูดภาษาอังกฤษ) และ Francophones (คนพูดภาษาฝรั่งเศส) ที่อาศัยอยู่ในเมืองมอนทรีเอล ประเทศแคนาดา เป็นผู้ใหญ่อายุตั้งแต่วัยกลางคนจนกระทั่งมีอายุถึง 60 ปี อย่างน้อยมีการศึกษาในระดับมัธยม เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม 2 ชุดที่เหมือนกันโดยใช้ภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสในการติดต่อสื่อสาร (โดยแปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาฝรั่งเศส) แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาชุดนี้แบ่งเป็น 5 ตอน สามารถสรุปใจความที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง ศึกษาการรับรู้ของผู้ร่วมการทดลองในเรื่องของการมีความสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น เครื่องมือที่ใช้ศึกษา เป็นการตัดสินใจกลุ่มจากลักษณะที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของตนเอง ส่วนที่สอง ศึกษาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้มีสองทาง คือ ในรูปของการเป็นสมาชิกกับการมีค่านิยม

ผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นความแตกต่างของความสัมพันธ์ในกลุ่มบุคคลระหว่าง Anglophones และ Francophones ในรูปแบบ 3 ระดับของ Anglophones และ Francophones พบว่า Anglophones ยึดมั่นในวัฒนธรรม ดังนั้น ในกลุ่มบุคคลประเภทนี้จึงมีศูนย์รวมทางค่านิยมที่เหมือนกันสูง ซึ่งในกลุ่มของ Francophones จะมี

ค่านิยมของตนเองในลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือมีค่านิยมที่เหมือนกันในกลุ่มของตนเองน้อยที่สุด

โรนัลด์ ดี เทลเลอร์ (Ronald D. Taylor, 1995) ได้ตีพิมพ์ผลงานวิจัยเรื่อง “รูปแบบทางเอกลักษณ์ในวัยรุ่นตอนปลายของคนตุรกีและคนอเมริกัน” กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษา ชาวตุรกี ในมหาวิทยาลัยแอนคารา ประเทศตุรกี และนักศึกษาชาวอเมริกัน ในมหาวิทยาลัยทางตอนเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการเปรียบเทียบการตัดสินใจในครอบครัว รูปแบบทางเอกลักษณ์ และการนับถือตนเองในวัยรุ่นตอนปลายของคนตุรกีและอเมริกัน โดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบทางเอกลักษณ์ การรับรู้โดยการฝึกการตัดสินใจภายในครอบครัว และ ใช้มาตรวัดการนับถือตนเองของโรเซนเบิร์ก (Rosenberg) แบบสอบถามที่ใช้มี 2 ชุด คือชุดที่เป็นภาษาอังกฤษกับชุดที่แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาตุรกี

ผลที่ได้จากการวิจัยพบว่าลักษณะขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมของวัยรุ่นชาวตุรกีจะเป็นรูปแบบที่ถูกควบคุมโดยครอบครัว และให้อำนาจภายในครอบครัว ซึ่งในวัยรุ่นอเมริกัน พบว่า สถานภาพในการมีเอกลักษณ์ของตนเองสูง คือมีอำนาจในการตัดสินใจ, มีเอกลักษณ์ที่แสดงถึงการมีประสิทธิภาพของตนเองสูง นอกจากนี้ทั้งสองกลุ่มยังถูกพบอีกว่า ถูกการควบคุมจากประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวและความขัดแย้งของพ่อแม่มากกว่าผลที่เกิดจากการอยากเป็นอิสระ จึงทำให้มีการนับถือตนเองต่ำซึ่งเป็นไปในทางบวกมากกว่า ในทางตรงกันข้ามสำหรับ บุคคลที่เรียกกรองอิสรภาพ ในกลุ่มนี้ก็จะมีการนับถือตนเองสูง

เฟรดเดอริค ที แอล ลอง (Frederick T. L. Leong, 1990) ได้ศึกษาเรื่อง “ความแตกต่างทางเพศและการประสานกันทางวัฒนธรรมในเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพระหว่างเด็กคนจีนที่เป็นอเมริกัน” กลุ่มตัวอย่างเด็กคนจีนที่เป็นอเมริกัน กำลังศึกษาอยู่ในระดับ 5 และระดับ 6 ของโรงเรียนประถม ใน Los Angeles โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม โดยนำคำตอบของนักเรียน ที่ได้มาจากครูอธิบายประโยชน์ของงานในห้องเรียน นำมาสร้างเป็นข้อกระทง

ผลการวิจัยพบว่า เงินและความพอใจในการทำงานมีความสำคัญต่อค่านิยมในการทำงาน สำหรับเด็กที่ได้รับการประสานกันทางวัฒนธรรมสูงจะมีค่านิยมเกี่ยวกับการได้รับกำไรหรือรายได้สำหรับตนเอง มากกว่าเด็กที่ได้รับการประสานกันทางวัฒนธรรมต่ำ สำหรับความแตกต่างทางเพศในเรื่องค่านิยมเกี่ยวกับอาชีพ พบว่า กลุ่มเด็กผู้ชายมีค่านิยมในเรื่องของการปรับตัวต่อสิ่งต่างๆ การได้รับกำไรหรือรายได้สำหรับตนเอง, และมีความคิดเกี่ยวกับข้อมูลมากกว่ากลุ่มเด็กผู้หญิง และในกลุ่มเด็กผู้หญิงพบว่ามีค่านิยมในเรื่องหลักหรือการปฏิบัติที่เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่นเป็นที่ตั้งมากกว่ากลุ่มเด็กผู้ชาย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาถึงเอกลักษณ์และการประสานกันทางวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ จะเห็นได้ว่า หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นย่อมมีผลต่อเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในแต่ละวัฒนธรรม หรือ อาจทำให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองเกิดการสูญหายไป หรือ ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม แม้ว่าจะเป็นการวิจัยเพียงเล็กน้อยที่นำมาเสนอในช่วงต้นก็นับว่าให้ประโยชน์ต่อการศึกษาสภาพและปัญหาของการศึกษาเกี่ยวกับเอกลักษณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา แก้ไข และรักษา เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองให้เห็นอย่างเด่นชัดหรือคงอยู่ในการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม ได้ รวมทั้ง ให้นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านการรักษาเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรม ได้ตระหนักถึงวิธีการเน้นให้เห็นคุณค่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง และพยายามหาแนวทางในการในการปฏิบัติให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองมีการปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและคงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเรื่องการยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม ของกลุ่มบุคคลที่อยู่อาศัยในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. เมื่อเปรียบเทียบกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้ว คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา จะมองตนเองว่ามีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมปักษิณไทยมากกว่าคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยมองตนเอง และในทำนองเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกาแล้ว คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจะมองตนเองว่ามีความคล้ายคลึงกับวัฒนธรรมปักษิณอเมริกันมากกว่าคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกามองตนเอง

2. เมื่อเปรียบเทียบกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้ว คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา จะประเมินกลุ่มวัฒนธรรมปักษิณไทยไปในทางบวกมากกว่าคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยประเมินกลุ่มวัฒนธรรมปักษิณไทย และในทำนองเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกาแล้ว คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จะประเมินกลุ่มวัฒนธรรมปักษิณอเมริกันไปในทางบวกมากกว่าคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา ประเมินกลุ่มวัฒนธรรมปักษิณอเมริกัน

3. เมื่อเปรียบเทียบกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยแล้ว คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา มีการรับรู้วัฒนธรรมปักษิณไทยกับวัฒนธรรมปักษิณอเมริกันว่ามีความคล้ายคลึงกันน้อยกว่าการรับรู้ของคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย และในทำนองเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกาแล้ว คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีการรับรู้วัฒนธรรมปักษิณอเมริกันกับวัฒนธรรมปักษิณไทยว่ามีความคล้ายคลึงกันน้อยกว่าการรับรู้ของคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน นิสิตนักศึกษา ข้าราชการ และบุคคลที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ธนาคาร ค้าขาย ประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นคนไทยอาศัยอยู่ในประเทศไทย 170 คน เป็นคนอเมริกันอาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา 155 คน คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศอเมริกา 75 คน และคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย 75 คน

คำจำกัดความ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอคำจำกัดความของคำบางคำไว้ ดังนี้

1. การยืนยันเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม
หมายถึง การพบว่ามีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง ปรากฏอยู่ในกลุ่มบุคคลที่อยู่อาศัยในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง
2. การปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม
หมายถึง กลุ่มบุคคลที่เกิดในประเทศของตนเอง แต่ไปอาศัยอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง ในที่นี้คือกลุ่มคนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา และกลุ่มคนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย
3. ไทยในไทย
หมายถึง คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีบิดาหรือมารดา เป็นคนไทย
4. ไทยในอเมริกา
หมายถึง คนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบิดาหรือมารดา เป็นคนไทย
5. อเมริกันในอเมริกา
หมายถึง คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบิดาหรือมารดา เป็นคนอเมริกัน

6. อเมริกันในไทย

หมายถึง คนอเมริกันที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีบิดาหรือมารดา เป็นคนอเมริกัน

7. ปัทสนานไทย

หมายถึง ลักษณะของกลุ่มคนไทยตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

8. ปัทสนานอเมริกัน

หมายถึง ลักษณะของกลุ่มคนอเมริกันตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ คือ บุคคลที่มีหรือไม่มีภาวะปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม

ตัวแปรตาม คือ การยืนยันในเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรมยังมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองอยู่หรือไม่

2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ให้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองคงอยู่และปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ในบุคคลที่มีการปะทะสัมพันธ์ข้ามวัฒนธรรม